

Stanowisko
Komisji do Spraw Etyki w Nauce
z dnia 14 grudnia 2020 r.

w sprawie tzw. „pakietu wolnościowego”
przedstawionego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

W związku z przedstawionym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego tzw. „pakietem wolnościowym”, Komisja do Spraw Etyki w Nauce przy Polskiej Akademii Nauk zwraca uwagę na aspekty merytoryczno-etyczne proponowanych rozwiązań.

Wolność akademicka i wolność głoszenia poglądów naukowych, którą należy zdecydowanie pielęgnować i wspierać w ramach autonomii uczelni, jest czymś innym niż wolność głoszenia jakichś poglądów poza uniwersytetem. Uniwersytet jest „świątynią wiedzy” i wymaga od nauczycieli akademickich tworzenia wiedzy według określonych standardów naukowych i przekazywania wiedzy zgodnej z jej aktualnym stanem. Jakaś teoria czy hipoteza staje się wiedzą o ile spełnia kryteria naukowe metodologii specyficznej dla danej dyscypliny oraz weryfikowalność lub falsyfikowalności przedkładanych treści. Prezentowanie w środowisku naukowym treści, które nie spełniają kryteriów naukowych spotyka się z ich odrzuceniem przez to środowisko. Prezentowanie natomiast takich treści studentom – w ramach zbyt swobodnie rozumianej wolności nauczania – podważałoby istotę edukacji, nauki i uniwersytetu. Przeciwwstawianie się i jednym i drugim zachowaniom jest naturalnym etycznym obowiązkiem uczzonego i uniwersytetu jako instytucji.

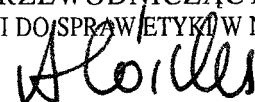
Proponowane regulacje mogą prowadzić do zatarcia lub wręcz wyeliminowania różnicy między nauką a poglądami nienaukowymi, światopoglądem i pseudonauką. Granica wolności akademickiej jest określona przez nieprzystawalność prezentowanych tez czy teorii do kryteriów naukowości określanych przez daną dyscyplinę.

Komisja do Spraw Etyki w Nauce wyraża swoje poparcie dla stanowiska Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich z dnia 20 listopada 2020 r. i Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 listopada 2020 r. w odniesieniu do braku potrzeby ewentualnej nowelizacji ustawy - *Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce* i uchwalania dodatkowych „zmian prawnych

umacniających poszanowanie” wolności akademickiej, oraz ewentualnych kierunków takiej nowelizacji.

Komisja jednocześnie przypomina, iż nikomu bardziej nie zależy na wzmacnianiu wolności akademickiej jak samym uczonym i reprezentującym ich wybieralnym ciałom jak KRASP, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego czy Komisja do Spraw Etyki w Nauce.

PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI DO SPRAW ETYKI W NAUCE

Prof. dr hab. Andrzej Górski